

# Teātra spēlēšanas tradīcija Ķoņu pagastā

**Ķoņu  
dziedāšanas  
biedrība**

**1920.-1933.**

**1960.- 1989.**

**1990. 2017.**

**1940.- 1959.**

**INTERESANTI**

# Dziedāšanas biedrības gadagrāmata

**1909.** Tiek dibināta **Ķoņu dziedāšanas biedrība.**

---

**06.24.** 57 biedri. Biedra maksa - 1 rublis.

**1915.** "Patriotiskajā vakarā" pirmo reizi uzved teātri.

---

**03.01.** "Sētā un gaitā" - skatu luga no kļaušu laikiem 6 ainās, darbojas vairāk par 20 personām.

**1918.** Krustiņu eglainē uzved Alunāna "Pašu audzināts" 1 cēlienā

---

**06.16.** Nav telpu sarīkojumiem, tāpēc tie notiek vasarā - brīvdabā.

- Pirmie mēģinājumi notika Apškalnu skolā, kurā ir mazas telpas. 1920. gadā skola no Apškalnu skolas ēkas pārcēlās uz Dīķeru muižu, līdz ar to arī mēģinājumi notika tur.
- Daļa pasākumu, izrāžu **ieņēmumu tika ziedoti elektriskās apgaismošanas ierīkošanai skolā, bibliotēkas grāmatu iegādei un citām vajadzībām.**
- **Arī skola ar skolēniem iestudējuši lugas.** Skolā 20./30. gados iestudētas šādās lugas: “Meža pasaciņa”, “Dzīves skola”, “Sniega karaliene”, A.Ozoliņa “Bārenīte”, A. Brigadere “Sprīdītis” un citas.
- No 1927. gada kora dziesmas un teātra spēlēšanu **gan skolēniem, gan pieaugušajiem palīdzēja apgūt skolotāja Alma Ozols (Kaucis)** un no 1934. gada skolotāja **Marta Muzikante.**

**FOTO**

**IELŪGUMS**

**LUGAS**

# Teātra spēlēšanas tradīcija Ķoņu pagastā

**Ķoņu  
dziedāšanas  
biedrība**

**1920.-1933.**

**1960.-1989.**

**1990.-2017.**

**1940.-1959.**

**INTERESANTI**

IZRĀDES „DZIMTENES  
DZIESMA” LOMU TĒLOTĀJI  
1 RINDA NO KR. - A CIRĪTIS, E  
CIRULE, SP UPĪTE, O LŪSE,  
E DANDERE, A ANZAKS, AIZ-  
MUGURĒ - 1 A STRŪJA, 3 V  
VILKS, 6 ED. ŠMITS, 9 M MŪ-  
ZIKANTE. 1936. G.



R. BLAUMAŅA „PAZUDU-  
ŠAIS DĒLS” LOMU TĒLOTĀ-  
JI. PRIEKŠPLĀNA NO KR. -  
J GOLDE, V. KAUCIS, A. IN-  
DRIKSONS SĒD - A. KAUCE,  
J. ZVEJNIEKS, A. ZVEJNIECE,  
A. CIRĪTIS, AIZMUGURĒ - G.  
KAUCE, K. ERMANSONS, DZ.  
ENDŽINA, E. VITOLS, M. DANE-  
BERGA, J. LANDRĀTS.



NEZINĀMA UZVEDU-  
MA ATPAZĪTIE LOMU TĒLO-  
TĀJI. PRIEKŠPLĀNA A. AN-  
ZAKS. SĒD NO KR. - 1 A STRŪ-  
JA, 2 E DANDERE, 4 M MŪ-  
ZIKANTE, 7 J. CIRŪLIS, AIZ-  
MUGURĒ - 1 ED. ŠMITS, 2 E.  
CIRULE, 5 A. CIRĪTIS.  
1937. G.



IZRĀDES „POTIVARA  
NAMS” LOMU TĒLOTĀJI.  
2 RINDA NO KR. - 2 ARVĪDS  
ANZAKS, 4 ELFRĪDA DANDE-  
RE, 7 ELZA CIRULE, AIZMU-  
GURĒ - 3 MARTA MŪZIKAN-  
TE. 1934. G.



1. god.  
Krievu karogu  
Lomju pag. Cēnās.

lulūgums

Augsti god. Krievu karogu  
Krievu pag. lauksaimniecības biedrība pagodinās lūgt  
Jūs piedalīties biedrības darbības  
atklāšanas svētkos  
1937. g. 26. septembrī plkst. 18. Krievu pag. »Ausēkļos«.  
Valde.

Svētku norise:  
Garīgais akts - izpildīs māc. R. Slokenbergs.  
Biedrības darbības atklāšana - piedalīsies L. L. K. biedrību nod. vadītājs agr. V. Bušs.  
Apsveikumi.  
Priekšlasījums par lauksaimniecību.  
Teātris - M. Priedulājas 3 cēlienu drāma »Zeme svētī« režisora E. Fricsona vadībā.  
Kopmielasts.  
Saviesīgs vakars.  
Ieejas maksas priekšnesumos: krēsls Ls 1.-, solis Ls 0,75, stāvvietas Ls 0,50. Savie iigā vakarā Ls 0,80. Piedalīšanās kopmielastā 1. s 2. no personāls. Kartes jāizņem līdz 25 septembrim. Kartes dabūjamas pat. b-bā »Agronoms« Rūjienā, b-bas nodarījā Krievos un Krievu pagasta valdē.

# No 1920. – 1933. gadam Ķonu pagastā iestudētās un izrādītās lugas:

---

1920. gadā -J.Saltups “Pašam sava saimniecība” un E.Vulfs “Lielais vinnests”,

1922. gadā Aspazija “Zeltīte”,

1925. – Palevičs “Preilenīte”, E.Vulfs “Tapiņa atgriešanās”,

1928. - R.Lukss “Studējis Kalps”, “Lielais vinnests”, “Mūsu pokāls”,

H.Dorbe “Gudram gudra nelaime”,

1930. – Mībergs “Skursteņslauķis”, R.Blaumanis “Zagli”,

1931. – J.Akurāters “Priecīgais saimnieks”,

1932. – R.Lukss “Studējis kalps”, pēc R.Blaumaņa stāsta “Pēc pirmā mītiņa”  
luga “Prātiņ, nāc mājās”,

1933. - “Nelaime nelaimes galā”, “Kā Pampaļu Pēteris sievu meklējis”, “Dzīvie miroņi”, “Strupceļā”.

# Teātra spēlēšanas tradīcija Ķoņu pagastā

**Ķoņu  
dziedāšanas  
biedrība**

**1920.-1933.**

**1960.-1989.**

**1990.-2017.**

**1940.-1959.**

**INTERESANTI**



# 1940.-1959.



1940./50. gados teātra spēlēšanu  
pagastā vēl mācīja arī

**Kārlis Ermansons, Jānis Landrāts, Juris Laķis.**

- Viņu vadībā tika iestudētas vairākas lugas: Blaumaņa “Pazudušais dēls”, “Trīnes grēki”, “No saldenās pudeles”, “Zagļi”,
- Jāņa Jaunsudrabiņa “Jo plīks, jo traks”,
- luga “Vectētiņš ārstējās” (aktieri Zenta Peipiņa, Rudīte Čākure, Ēriks Čākurs, Vija Kluce, V. Gustsone un citi).

# 1960.-1989.

Dramatisko kolektīvu 60./70. gados vadīja skolotāja **Valija Pinkule** (Kalnteimas).

Iestudēts :

R.Blaumaņa „Trīnes grēki”,

Anerauds „Priekšniecību gaidot”,

Poldeņa „Pie lāču midzeņa” (aktieri: A.Balule, D.Vagulis, A.Švēde un citi)

H.Gulbja „Vecīši” (aktieri: Z.Peipiņa, J.Švēde, D.Hincenberga, U.Roķis,

M.Krastiņa, M. Auniņš un citi),

A. Brigaderes “Čaukstenes” un citas lugas.

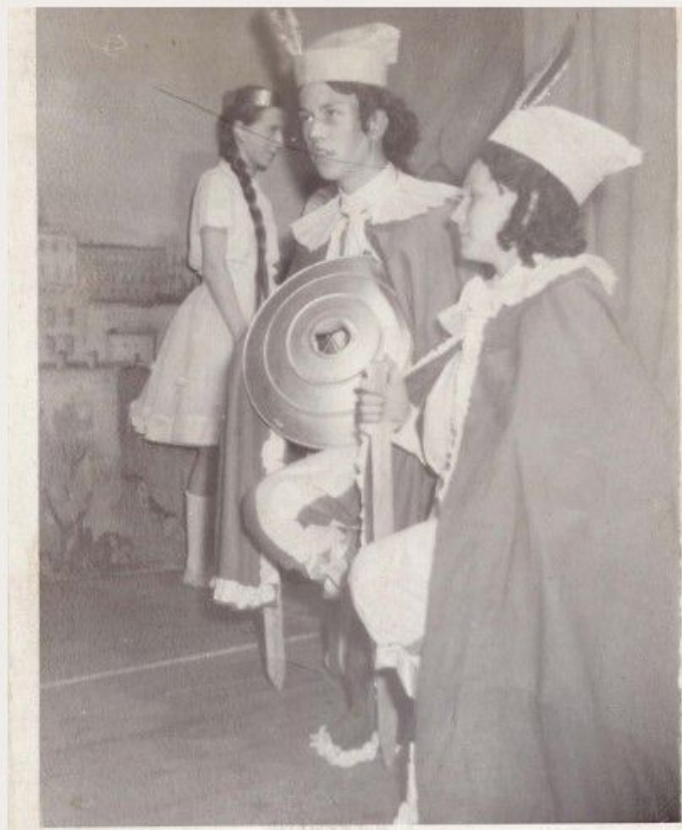
Lielākās lugas tika izrādītas **vairākas reizes savā pagastā. Kaimiņu pagastos parasti izrādīja skečus un viencēlienus, kuriem nevajadzēja lielas dekorācijas.**

No 1952. līdz 1980. gadam skolotāja **Rasma Indriksone**, enerģiski darbojās ar skolēnu dramatisko pulciņu.

**FOTO**

# 1960.-1970.

---



Uzvedums Ķoņu skolā, 1960 . gadu sākums.



1973. gads Vallija Pinkule un Velta Zvirbule



1960. gadi: Zenta Pepiņa, Rudīte Čākure,  
Vija Kluce, Ēriks Čākurs.



Ap 1975 . gadu: Jānis Saulītis, Zenta Pepiņa.



Ap 1980. gadu: Zenta Pepiņa, Jānis Saulītis,  
Maruta Krastiņa, Ingars Krastiņš, Ilga Biržmane.

# **Teātra spēlēšanas tradīcija Ķoņu pagastā**

---

**Ķoņu  
dziedāšanas  
biedrība**

**1920.-1933.**

**1960.- 1989.**

**1990.- 2017.**

**1940.- 1959.**

**INTERESANTI**

# 1990.-2017.

---



2012. gadā, Lodes kultūras namā, viencēliens “Veca mīlestība nerūs, i ar Husqvarnu nesagriezīsi”.

90. gados tika iestudēti R. Blaumaņa lugas “No saldenās pudeles” 1. un 2. cēliens.

90. gadu beigās skolēni **Raita Medņa un Marutas Krastiņas** vadībā iestudēja Pavlovska lugu „Zirņapuika” ar pašu sacerētiem dziesmu tekstiem un mūziku. Skatītāji tika priecēti pašu pagastā, Ķoņu skolā, Lodē, Vilpulkā, Sēļos, pansionātā, Rūjienas bērnudārzā „Vārpiņa” un citur. Iestudēta arī Z. Ērgles „Mikus un Māris Leiputrija”.

2012. gadā tika iestudēts **neliels viencēliens** “Veca mīlestība nerūs, i ar Husqvarnu nesagriezīsi”. To papildina **folkloras ansamblja “Dzīne”** dziedātās dziesmas. Viencēliens parādīts arī Nauکشēnu, Lodes, Ipiķu kultūras namos. Tas tika atjaunots 2017. gadā un spēlēts senioru vakarā.

# INTERESANTI

---

1930. gada februāra Rūjienas balsī **atzinīgi uzteikta Ķoņu pagasta 6.kl. pamatskolas vecāko lašu skolēnu sasniegumu rādīšana jaunāko klašu skolēniem, parādot R.Balumaņa "Skroderdienas silmačos" ainu "Dinamīts krāsni".**

1929. gada jūnija Rūjienas ziņās informēts par Ķoņu dziedāšanas biedrības 20 gadu jubilejas svinībām un atzīmēts, ka **aktrise Dander iznesusi visu Dorbes lugas "Gudram gudra nelaime" smagumu uz saviem pleciem.**

1932. gada Rūjienas vēstnesī teikts, ka Jaunkareivju atvadīšanās vakarā izrādīta jautra un labi sagatavota luga "Precību drudzis", bet **apmeklētāji bijuši maz. Par iemeslu minēta bargā ieejas maksa** (nav minēts cik). Šis sarīkojums beidzies ar sadursmi un kādam arī ar slimnīcas apmeklējumu.

1932. gada Rūjienas domas raksta, ka aprīļa brīvizrīkojums "Ausekļos" bijis pārpildīts. Pozitīvi atzīmēts, ka **to apmeklējuši visu paaudžu cilvēki.**

1932. gada Rūjienas vēstnesis - izrāde "Prātiņ, nāc mājās" bija īsa, bet **spēja dot skatītājiem izcilu mākslas baudu.** Aktieri savas lomas veica godam.

**Kad  
sievas  
spēkojas**

- ◆ 1932. gada janvāra Rūjienas balsī teikts, ka Ķoņu pamatskolas padome pirmajos Ziemassvētkos rīkoja bazaru ar teātra izrādi "Kad sievas spēkojas". Tā bija labi apmeklēta, bet diemžēl aktieri neattaisnoja uz viņiem liktās cerības. **Visas lomas tika tēlotas vāji. Pat suflierijs bijis slikts.** Bieži runājis stiprāk kā aktieri. Skatītājus apmierinājis tikai Andrines tēlojums.
- ◆ Rūjienas vēstnesī par šo izrādi teikts, ka luga ir ļoti sarežģīta un to uz visām lauku skatuvēm neesot iespējams uzvest, bet tās sagatavošanā pielikts daudz pūļu. Kā arī traucējis tas, ka **aktieri sakarā ar svētkiem bijuši "jautrākā" gara stāvoklī.**
- ◆ Savukārt Rūjienas domas raksta autors min, ka izrāde neizdevās labu aktieru trūkuma dēļ. **Aktieri grieza publikai muguras, runāja neliterārā valodā, bez uzsvara un suflieris runāja skaļāk par aktieriem.**  
Bet Andrines loma esot bijusi pietiekami laba, jo to spēlējusi kāda bijusī dramatisko kursu audzēkne.